

2/2022 • JABLONNÉ V PODJEŠTĚDÍ

OPUSCULUM

ČASOPIS ČESKÉ DOMINIKÁNSKÉ RODINY

Obsah

- SM. Guzmanova Valentová OP: Úvodní slovo | **2**
- Fr. Pavel Maria Mayer OP: Vstříc zašlé kráse | **4**
- SM. Roberta Ševčíková OP: Centrum pro rodiny svaté Zdislavy | **7**
- SM. Krista Chládková OP: Stavební snahy sester | **10**
- Fr. Šimon Karel Hlavatý OP: Fotím... | **12**
- Marie Klára Uhlířová: Ze života Laického sdružení
v Jablonném v Podještědí | **15**
- Dita Zdislava Králová: Chytit a nepustit | **16**
- Alena Johanka Komolá: Servisní stanice pro rozbité duše | **18**
- Letní škola Tomáše Akvinského | **22**
- Peter Kreeft: Proč potřebujeme „organizované náboženství“ | **22**
- Fr. Václav Veselský OP: „Tvé srdce pronikne meč“ | **25**
- Setkání formátorů LSSD 2022 | **29**
- Z nabídky nakladatelství Krystal OP | **31**

Milí přátelé,

Nechme se zasáhnout Slovem Božím, které k nám přichází. Nechme se jím přetvářet k jeho obrazu. Svěřujeme své životy a svá díla jeho něžné vládě.

člověk občas vstoupí do prostoru, kde prožije něco, co se jaksi vymyká z přirozeného běhu života. Nebo lépe – co „přirozenému“ běhu života vrací jeho přirozenost. Onen běh života lze symbolicky naznačit tím, že lidé sice odjakživa jedli a pili, ženili se a vdávali, ale mnohdy tak nějak automaticky, nenaplněně, částečně. Když pak najednou přijde do jejich života něco odjinud, něco zvenčí, něco nečekané. Něco, co způsobí, že lidé opět jedí a pijí, žení se a vdávají, ale již ne jako v zrcadle, ale plně, tváří v tvář (srov. 1 Kor 13, 12). Tak takto nám ten život dnešní OPusculum komplikuje. Ale i když můžeme mít pocit, že neznáme příčinu tohoto dění, že nevíme zhola nic, jedna podstatná věc je přece jen zřejmá: víme totiž, kdo tak nečekaně přichází. Že je to Slovo, v jehož blízkosti, v jehož prostoru se ocitáme.

Při návštěvě Jablonského člověk nikdy předem nedokáže odhadnout, jak to s ním dopadne. Přijedou dva lidé, dělají totéž. Dělají, co mají, buď doma, nebo „na poli“, a přesto (Pán Bůh a svatá Zdislava vědí proč...) jeden bude vzat a druhý ponechán (srov. Mt 24, 40). V takovou chvíli je dobré odhodit motyky, zbořit hradby, *chytit se a nepustit*. (Dita Králová o tom ví své a vy po přečtení jejího svědectví budete vědět také.)

A tak se dá usuzovat, že člověk, který se nechá zasáhnout slovem Božím, jež k němu přichází, který se nechá pozvat, vtáhnout do jeho obsahu, snad bude schopen poznat jeho původce; a jeho původce zase bude poznávat toho, kdo má zájem o jeho slova. Boží slova, z nichž ale nejdůležitější je to první. To první, kterým se všechno otvírá. To

první, které má v sobě zvláštní sladkost. „Nechte všeho a pojďme si spolu promluvit.“ Jako by Bůh vybízěl člověka, aby předtím, než se jím nechá na konci časů uvést do věčného Jeruzaléma nebeského, aby ještě předtím se učil vstupovat do chrámu svého srdce a hledat ho tam, kde je možné ho najít. Je tedy nutné vstupovat i do chrámu vystavěného lidskýma rukama? *Proč potřebujeme organizované náboženství?* (Možná nám odpoví Peter Kreeft.) Nechme všeho a pojďme nahlédnout, co/kdo v našich chrámech asi je. S obrovskou důvěrou, že Slovo tam na nás čeká, jakoby vábí. V takových chvílích dochází k určitému sblížení, jeden poznává druhého, a přesto i tady tkví jakýsi problém, je zde jistá neznámá – budeme vůbec schopni poznávat a nechat se poznat? Budeme schopni Slovo „číst“ nebo ho „jen vidět“? (Někdo je možná schopen ho i *vyfotit*...)

Slovu je třeba se nějak podobat. A je tady jedna možnost, která nás činí podobnými: stejná vůle. Ne každý, kdo mi říká „Pane, Pane“, ale ten, kdo plní vůli mého nebeského Otce (srov. Mt 7, 21). To je přesně to, co dělá Ježíš, a to jsou přesně ti, kdo se jím nechávají budovat v Boží chrám, dům na skále. Vše je pak pospojováno a roste; roste dokonce samo, a to silou vůle nebeského Otce. Podobně jako Paní Zdislava uměla přiložit ruku k dílu právě tam, kde bylo potřeba, učíme se i my spolupracovat s Boží vůlí při budování a rekonstruování našich pozemských chrámů (jak naši odhodlanost popisují sestra Krista a otec Pavel). Nechť tyto naše *stavební snahy* rostou *ustříc krásy* a jsou podporovány silou Božské lásky. Neboť ta, jak známo, odolá všemu, včetně nejrůznějších zkoušek, aby se ukázalo, jak pevná je skála, na které jsme začali stavět.

... a tak se slovo Boží pomalu, s velkou jemností ujímá vlády. Kéž přichází takto každý den, aby nakonec mohl být Pán uvítán hezky, s otevřenou náručí a rozzářeným obličejem (a to nejen ve své „*servisní stanici pro rozbité duše*“). Sice nevíme, kdy a jak přijde, ale víme, že to bude on, Slovo, které nám otvírá ten nejpřirozenější prostor života a s velikou touhou klepe na dveře chrámu našich srdcí.

Foto: Archiv Centra pro rodiny

Vstříc zašlé kráse

Město Jablonné v podhůří Lužických hor (spíše než pod Ještědem) vděčí za svůj věhlas sv. Zdislavě z Lemberka. Tato šlechtična zde za dobu svého rodinného života koná tolik dobrého a vyprošuje tolik zázraků, že je považována za svěťici. Její hrob je od počátku hojně navštěvován a její pomoc shůry pokračuje.

Intenzita poutí v 17. století vede na počátku století 18. ke stavbě nového poutního kostela nad místem Zdislavina dočasného odpočinku. Vznosnost a krása tohoto barokního chrámu sv. Vavřince (dokončen 1729) jen podtrhuje význam sv. Zdislavy pro město i celý kraj. Chrám se stává dominantou Jablonného a je vidět zdaleka. Přitahuje blíž jak zbožné poutníky, tak milovníky čistého umění. Tato perla baroka ale též vyžaduje stálou údržbu a péči.

Poslední velkou opravou prochází kostel sv. Vavřince před Zdislavíným svatořečením (1995). Rok nato pozvedá sv. papež Jan Pavel II. poutní chrám do hodnosti papežské baziliky minor. Tentokrát pod patronací nejen sv. Vavřince, ale i sv. Zdislavy. Bazilika září novotou. Krása fasády i jasné barvy vnitřní výmalby vypovídají o tom, že se uvnitř baziliky, takřka jako duchovní základový kámen, nachází krypta svaté ženy, manželky a matky.

Žel Bohu, čas se v tuto chvíli nezastavuje. Jeho zub neustává v hlodání, a tak po čtvrt století stojíme opět před velkou opravou Božího stánku s hrobem svěťice. O tom, že se začalo o generální opravě baziliky konkrétněji uvažovat, rozhodují tři okolnosti: neutěšený stav některých prvků baziliky, idea jejího propojení s klášteřem a možnost pokusit se o evropskou dotaci.

Z hlediska stavebně provozního má bazilika dožilou lucernu s vypadávajícími tabulkami, takže při větších slejvácích přší do lodě. Výměnu potřebuje i elektrina z doby Fr. Křížáka a nedůstojné halové osvětlení. Lavice, varhany a oltáře postupně dožírá červotoč. Dvoje hodiny ve věžích ukazují naprosto přesný čas, ovšem jen dvakrát denně. Opadává fasáda věží a římsy po obvodu baziliky.

Původce ideje propojení je myslím fr. Benedikt (2016). Jde o to, sjednotit poutní areál sv. Zdislavy s možností rozvíjejícího se ubytování i programu pro rodiny, poutníky a zdravotně postižené; dále vytvořit finální stálou a bezbariérovou expozici o sv. Zdislavě, která by začínala v ambitech klášteřa, pokračovala do klášterního sklepení, pak do podzemí baziliky s kryptou sv. Zdislavy a nakonec by vyúsťovala do lodě baziliky; a konečně i opravit vše potřebné na bazilice a klášteře.

Foto: Archiv Centra pro rodiny

Evropská dotace vypadá nadějně. Bohužel končíme kousek pod čarou a musíme čekat, zda na nás nedojde řada z vrácených peněz jiných projektů, které se umísťují před námi. Nakonec dochází i na nás, leč už jen z části. Získáváme slabou půlku žádaných peněz – cca 47,8 milionů. Jelikož jde o výrazně méně prostředků, musíme projekt celkové obnovy baziliky redukovat. Vypouštíme vnější fasádu, oltáře a zvony a začínáme martyrium výběrových řízení, které trvá přes rok a jehož plody jsou stavební firma Chládek a Tintěra a restaurátorská firma pro mobiliář Agentura Zrzavý. Obě se v září 2021 s vervou pouštějí do práce.

Započetím oprav se významně mění život poutního místa. Bazilika sv. Vavřince a sv. Zdislavy se na dlouhou dobu uzavírá pro poutníky a veřejnost. Nepřístupné je i podzemí, neboť i zde probíhají stavební úpravy. Bohoslužby se nyní konají v kapli sv. Zdislavy, v kterou se proměnil bývalý refektář kláštera, potažmo Zdislavský sál. Farníci přijímají změnu vděčně, jelikož v kapli je znatelně tepleji než v bazilice. I pro relikviář s lebkou sv. Zdislavy a gotickou Jablonskou Madonu nacházíme v nové kapli příhodná místa. Také pro hosty ubytované v klášteře je změna příjemná. Kdykoli teď mohou sestoupit a v kapli sv. Zdislavy se modlit.

Náročnější bude letošní Zdislavská pouť (28. května). Vzhledem k tomu, že kaple je tak pro 60 osob, nevyhlašujeme klasickou pouť a netiskneme

Foto: Archiv Centra pro rodiny

plakáty. Rádi však uvítáme bratry i sestry z dominikánské rodiny. Bohoslužby budou v kapli v tradičním pořádku, tj. v 7, 9, 11 a 14 hodin. Navíc má být ještě na schodech před bazilikou v 10 hodin mše svatá, na kterou přijede autobus poutníků z Chomutova. Občerstvení poutníků se tentokrát uskuteční na dvoře kláštera. Přijedte, těšíme se.

Zbývá ještě otázka, jak oprava baziliky pokračuje a kdy můžeme očekávat její otevření. V tuto chvíli máme radost, že jsou již dokončené nové varhany. V lodi baziliky stojí lešení sahající až do lucerny (45 m) k Božímu oku. Restaurátoři pilně očišťují stěny a dělají sondy, aby-

chom na základě jejich průzkumů mohli rozhodnout o barevnosti vnitřních omítek. V podzemí se klade nová podlaha z pálených cihel a instaluje se nová elektrina. Zvelebena bude i krypta Pachtů z Rájova. Nové důstojné místo zaujímají ostatky pana Františka Antonína hraběte Berky z Dubé. V dílnách se pracuje na restaurování lavic, skříní, obrazů, soch a věžních hodin. Práce zatím probíhají podle plánu, ale ještě je mnoho před námi. Tato první etapa obnovy baziliky musí skončit do konce roku 2023.

Už nyní se zabýváme přípravou další etapy pro obnovu vnější fasády baziliky, oltářů a zvonů. Pak, dá-li Pán, bude následovat i oprava kláštera podle sjednocující architektonické studie pana architekta Petra Uhlíka a dokončení stálé expozice o svaté Paní Zdislavě.

Závěrem chci poděkovat Vám všem, kdo na obnovu poutního místa sv. Zdislavy myslíte v modlitbách, Vám, kdo sem ke Zdislavě jezdíte a v poutní sezóně nám pomáháte, i Vám, kteří k obnově přispíváte svými dary. Děkuji též realizačnímu týmu v čele s projektovou manažerkou Mgr. Janou Chadi-movou. Ten se týdně schází, aby obnova baziliky mohla zdárně pokračovat. I my pamatujeme na všechny dobrodince baziliky a, jak víme z vlastní zkušenosti, svatá Zdislava své ctitele odměňuje.

Tož s Boží pomocí, pod ochranou Panny Marie a v síle přímluv Paní Zdislavy pojďme vstříc obnovené kráse.

fr. Pavel Maria Mayer OP

Centrum pro rodiny svaté Zdislavy

Městečko Jablonné v Podještědí přitahuje jak věřící, tak hledající. Přicházejí sem nejen proto, aby obdivovali nádhernou barokní perlu – stavbu architekta Jana Lukáše Hildebrandta, ale také proto, aby se setkali se světicí, která pro tento kraj mnoho vykonala a stále koná. V této chvíli v bazilice sv. Vavřince a sv. Zdislavy probíhá rekonstrukce. Tedy je bazilika i krypta uzavřena prohlídkám. Nabízíme ovšem

návštěvníkům krátký prohlídkový okruh a dobroty a drobnosti pro radost z občůdku sv. Zdislavy. Poutníci i místní se mohou účastnit pravidelné mše svaté, chórové modlitby a růžence, které se konají ve Zdislavské kapli, nebo duchovního a farního setkání po nedělní mši svaté. V klášteře bratří probíhá pravidelné setkání laických terciářů. Během posledního období jsme zorganizovali tři setkání farní synody, kdy se dokonce, díky Bohu i díky synodě samé, vrátil jeden farník zpět do místního společenství, neboť ho oslovilo otevřené přátelské sdílení uvnitř farnosti. Sv. Zdislava jedná sice nenápadně, ale za tu dobu, co jsem zde, musím říct, že se zázraky se zde setkávají pravidelně. Jsou to například zázraky obrácení, nejen po svátosti smíření. Vícekrát se stalo, že přijel nějaký manželský pár, kterému se několik let nedařilo zplodit potomka, s prosbou o pomoc na přímluvu Paní Zdislavy. Zpravidla za dva roky dorazili titíž manželé i s miminkem Pánu Bohu i své přímluvkyni poděkovat. Sám otec biskup Jan Baxant vnímá toto poutní místo jako duchovní centrum litoměřické diecéze.

Pod vedením bratří dominikánů a sester dominikánek vzniklo v roce 2007 při klášteře Centrum pro rodiny svaté Zdislavy. Jak sám název napovídá, patří centrum především rodinám, ale také poutníkům, nemocným a všem, kteří chtějí načerpat milosti z Boží studnice dobroty nebo prosit sv. Paní Zdislavu o přímluvu. Poskytujeme ubytování hostům v šesti pokojích s dvaceti lůžky. Přijíždějí k nám především rodiny s dětmi, ale i učitelé se svými studenty, poutníci, kněží a řeholníci, lidé, které trápí různé neduhy, ale i ti, kteří se chtějí obcerstvit na těle i na duši. V krásném kraji Lužických hor lze též odpočívat a strávit pěknou dovolenou.

Foto: Archiv Centra pro rodiny

Foto: Archiv Centra pro rodiny

Jednou se u nás ubytovala osmdesátiletá babička, která už chodila pouze o hůlkách. Vyzvedla jsem ji na vlakovém nádraží a odvezla ke klášteru, protože její nohy by cestu již nezvládly. Po třech dnech pobytu se mi babička svěřila, že se usilovně modlila za svou rodinu, nemocné, přátele a v neposlední řadě i za své bolavé nohy. Najednou zvedla hůlky nad hlavu a začala vesele pochodovat po klášterní chodbě sem a tam. „Paní Zdislava uzdravila mé nemocné nohy,“ jásala babička. To bylo velké svědectví jak pro ni, tak pro nás, že modlitba je účinná, jak pro naše blízké, tak pro nás samotné.

V těchto dnech, kdy lidé na Ukrajině zakoušejí krutou válku a postupně opouštějí svou vlast, jsme přijali na pobyt nejprve tři ženy se třemi dětmi. Jelikož naše ubytovací zařízení slouží spíše jako hostel, tyto ženy s dětmi se po šesti dnech rozhodly přestěhovat do blízké vesnice u Chrastavy, kde mají lepší ubytovací zázemí. Den nato jsme přijali další maminku s dítětem. Několikrát jsem se přesvědčila o tom, že lidé, kteří k nám na ubytování přijíždějí, nechtějí trávit čas pouze sami na pokoji či někde venku. To jistě také, ale převážně touží po přijetí a po společenství s námi. Poznáváme to i z toho, že si u nás stejní lidé opakovaně rezervují místa na ubytování. Naším specifikem je, že chceme udržet dostupné ceny i přesto, že postupně zvelebujeme jak ubytovací prostory, tak zdejší klášterní zahradu. Umožňujeme tak početným rodinám, aby si mohli dovolit i společnou dovolenou.

Dá-li Pán, poté, co bude v roce 2023 ukončena první etapa rekonstrukce baziliky, začne i rekonstrukce Centra pro rodiny. Nabízí se možnosti nového využití oratoře, bývalé knihovny, půdy nebo zahrady. Vše zaleží na Bohu, lidech i na finančních prostředcích, které budeme mít k dispozici. Velkou nutností, kterou cítíme, je vybudovat pro poutníky kapli, která by byla v prostorách ubytovacího zařízení. Vše svěřujeme do rukou Pána Boha, provincie i pana architekta.

Naše práce závisí na pomoci a ochotě dobrovolníků. Rádi bychom přijali pomocníky především na poutní sezónu, ale i mimo ni. Přivítáme pomoc s prohlídkami, prodejem v obchůdku, úklidem, ale i na zahradě, kde je potřeba stále něco opečovávat. Během léta bychom se chtěli zapojit do misíí v Mimoni, letního tábora, celostátního setkání mládeže a jiných apoštolátních aktivit v rámci dominikánské rodiny. Pokud vás cokoli z výše uvedeného zaujalo, neváhejte se nám ozvat. Budeme rádi za každou pomocnou ruku.

Lidé žijící v tomto kraji bývalých Sudet jsou k řeholníkům otevření a velice vstřícní. Myslím, že je to díky vlastnímu nasazení zesnulých bratří a sester (i z jiných řádů) pro Boha i pro toto město. Místní lidé jsou také otevření vzájemné spolupráci. To se potvrdilo i při celoročních přípravách oslav spojených s 800. výročím narození sv. Zdislavy, kdy se zapojili farníci, zástupci města i zaměstnanci zámku Lemberk. V tomto plodném kraji je proto radost pracovat i žít, protože lidé nás zde chtějí mít, a věřím tomu, že Pán Bůh také. Kéž by Bůh dal naší vlasti, našemu dominikánskému řádu i celému světu na přímluvy Panny Marie, sv. Zdislavy a všech svatých mnoho dalších zapálených mužů a žen pro dílo Boží a spásu duší.

Paní Zdislava mi je v mnohém inspirací. Velký vzor v ní spatřuji v její věrnosti svým manželským závazkům, v oběti pro rodinu, farnost i obec, ve které žila. Sv. Zdislava musela být úžasná žena, manželka, manažerka, uzdravitelka a hluboce věřící žena. Při čtení jejích životopisů od různých autorů žasnu, co všechno byla schopna za tak krátký pozemský život zvládnout. Od zajištění rodiny i poddaných v okolí zámku, přes stavbu kláštera a kostela a péči o nemocné venku i ve špitále, až po modlitbu. Takové množství práce mohla Paní Zdislava dokázat jen s dobrými organizačními schopnostmi a velkou láskou k Bohu i ke svým bližním. A Bůh i lidé milovali Paní Zdislavu. Řekněte mi, kdo si na nás vzpomene za 800 let, jako vzpomínají generace na Paní Zdislavu? A to nejen vzpomínají, ale především u jejího hrobu ji prosí o přímluvu za své rodiny a nemocné. Můžeme být hrdí na to, že naše země má oficiálně katolickou církví uznaných dvacet svatých a dvacet tři blahoslavených osob. Nebojme se i my vydávat svědectví o Kristu tomuto světu.

SM. Roberta Ševčíková OP

Stavební snahy sester

„Dobrý den, nám padá v Jablonném roubenka, tak bychom ji potřebovaly nechat zbourat a postavit znova. A prý k tomu od vás potřebujeme nějaký papír.“ Tak nějak začalo asi před pěti lety kongregační jednání s libereckými památkáři – a málem tím vše hned skončilo. Naštěstí se památkový pan inženýr uklidnil relativně rychle, nezastřelil nás, a dokonce nám poradil. Nejlepší bude, když uděláme projekt rekonstrukce a projektant bude hned od začátku v kontaktu s patřičným člověkem z Národního památkového ústavu.

Zanedlouho jsme si v Jablonném sedli kolem stolu s projektantem i příslušnou památkářkou, byla s námi už i paní Žitná – vedoucí stavebního odboru v Jablonném v Podještědí, aby všichni měli potřebné informace a oprava mohla proběhnout rychle. Projekt byl hotový za pár měsíců, a protože památkáři nám ani po uplynutí lhůt a dlouhodobé akci „neodbytná vdova“ žádný papír nedali, stavební odbor v Jablonném vydal stavební povolení. Kraj je vzápětí ve správním řízení zrušil, vynořilo se několik měsíců staré negativní stanovisko památkářů, a bylo.

Snahu o opravu staticky porušené roubenky jsme tedy v kongregaci vzdaly – i proto, že představa zimy v roubence (byť by byla opravená) je pro valnou část z nás občasnou noční můrou. Rozhodnutí z kapituly v červenci 2020: pokud bratři dominikáni potvrdí, že v Jablonném budou „alespoň dva činní bratři pozitivně nastavení vůči turistům a Centru a ochotní se zapojovat...“, roubenku prodáme a pořídíme jiné bydlení pro malou komunitu sester v dobřehové vzdálenosti od baziliky.

Hned na podzim téhož roku procházelo jednoho deštivého dne Jablonným legrační procesí: několik sester, otec Pavel OP, tři lidi z městského úřadu, paní z Národního památkového ústavu a „skorodominikánka“ Marek P., který nám radí ve stavebních věcech. Obešli jsme několik potenciálních stavebních parcel, z nichž každá měla nějaké nepříjemné „ale“ související buď s vlastnictvím pozemku, nebo s jeho lokací. Lákavá byla varianta stavby na zahradě pod bazilikou – po několika týdnech však památkáři po svém schůzování vzkázali: „ani náhodou“. Ani ostatní možnosti nepřekročily svá „ale“, ovšem otevřela se další věc: majitel jednoho z domů poblíž baziliky se vyjádřil v tom smyslu, že by zhruba za tři roky rád odešel do penzionu a dům by sestrám rád prodal, ještě k tomu za úžasnou cenu. Když nabídku zopakoval i po roce, šli jsme v podobném složení jako kdysi po Jablonném na prohlídku domu, který má – na rozdíl od roubenky – památkově chráněnou jen fasádu. Lokace jedinečná, stav domu spíše děsivý (statika

Foto: Archiv Centra pro rodiny

jedné části spočívá na podobně legrační konstrukci, jaká nám už pár let drží pohromadě roubenku). A když majitel i po tom roce zopakoval, že možná za tři roky..., poděkovali jsme mu za milé setkání a byli zase na nule.

Zanedlouho však zavolala paní Žitná: když se v souvislosti s opravami v bazilice potkala s někým památkářsky vlivným, zkusila se znovu zeptat na možnost stavby v zahradě pod bazilikou. A světe div se, časem dostala e-mail, že o jednoduché stavbě by snad uvažovat šlo. Po předběžném vyjádření bratří, že by bylo možné o odkupu části zahrady jednat, jsme se jejich architektovi pokusily sdělit, co potřebujeme. V době vzniku tohoto textu už je náčrt hotový: pokud k němu památkáři kladné závazné stanovisko opravdu dají, bude se hlasovat u bratří dominikánů, je-li prodej kusu zahrady skutečně možný a za jakých podmínek. V případě kladné odpovědi pak budeme v kongregaci znovu společně zvažovat, jestli je pro nás možnost stavby ještě reálná a smysluplná, či ne.

Snad se nám i díky přimluvě Paní Zdislavy podaří správně rozlišit, k čemu nás Bůh v tomto dobrodružství zve. Že kongregace k Paní Zdislavě nějak patří, to se dá vyčíst ze skutečnosti, že brzy po založení měla její jméno v názvu. Zdislava nepřehlédnutelně chytila za srdce většinu sester, které se tam na severu od konce 60. let ve službě lidem prostrídaly. A tak zvědavě čekáme, jakým směrem tento příběh Boží režie povede dál.

za kongregaci sepsala SM. Krista Chládková OP

Fotím...

Foto: Fr. Šimon OP

„Nemůžeme se skrýt, nemůžeme učinit, abychom nebyli, když jsme... co jsme vykonali, zůstává vykonáno, co jsme promluvili, zachytil vítr a uschoval navždy, co jsme pomyslili, změnilo tvářnost našeho obličeje: a vše: skutky, slova, myšlenky stojí okolo nás jako naše děti...“ (Jakub Deml)

... a co jsme vyfotili, upadá v zapomnění – dodávám. Nebo: jen ty fotky jsou dobré, co si pamatujeme. Tady se dotýkáme jednoho ze dvou „výcho-disek“ – totiž: **fotografie není obraz, ale paměť**. (Druhé: fotografie se „čtou“ – někdo to má dáno shora, někdo se to naučí... ti ostatní mají smůlu – vidí „obrázky“.)

Fotografie uchopí tisícinu našeho života (příběhu) a ze 3D převede na 2D – z prostoru a pohybu se stane plocha. Aby „fungovala“, musí mít přesah (nějak stát na pilířích: dobro, pravda, krása... *a ještě něco*). Fotím třetí rok. Někdo namítne, že jsem to už říkal, před deseti lety. Na to řeknu: Chlap, když něco řekne, tak to platí.

Vzorů mám mnoho, tak alespoň několik: František **Dostál** (*1938), Jaroslav **Kučera** (*1946), **KEVIN V. TON** ... (*1966), prof. Mgr. Jindřich

Štreit, dr. h. c. (* 1946) ... Elliott Erwitt, Henri Cartier-Bresson, Sebastian Salgado... Khalil Gibran, Franz Kafka, Thomas Merton, Marcel Proust, Bohumil Hrabal, Vladimír Holan, a především sjednocující fra Angelico.

Opět dám slovo básníkovi: „*Tato krajina je stavěna jako kulisy, vidíme zároveň více obzorů, vede nás pořád dál a dál a je to perspektiva, která nemá konce. Každá krajina je nějak uzavřena, ale tato je otevřena do nekonečna. To je největší její kouzlo... když putujeme krajem, ve kterém žila a chodila Zdislava, jako bychom se ocitli mimo čas a jeho tíhu. Stromy, potoky, skály, nivy, louky, stráně, pahorky, lesy, háje, kaple, chrámy, dílny, hospůdky, myslivny, krámy, pěšiny, autobusy, nástroje, hračky, každý člověk i každé dobytče, každý východ i západ slunce, každý oblak a pták, zakvílení větru... jsou místa na venkově, jako zrovna uchystaná a zřízená pro zjevení krásy a dobra, a naproti tomu jiná, kde i zvíře ježí srst a třese se hrůzou...*“ Demlova slova (jen změněná jména – jinak převzato z díla *Pozdrav Tasova*) – platí pro kraj Paní Zdislavy. To platí o místě, kde trávím čas osmý rok. Recyklace cyklu. Narodil jsem se za kopcem. Žil jsem sedm let v Praze (ač „záhumenkář“, přivykl jsem velkoměstu a vůbec se mi do té pr*le nechtělo), neuměl jsem si představit, jak budu fotit „ulici“, kde jsem nacházel tolik „příběhů“, tolik lidí.

Bylo to velmi bolestné, dramatické, smutné. V prvních letech mi pomohli přátelé. Naštěstí jsem během pěti let zestárl a neduhy, choroby, nemoci – oklešťovaly od přítěží. Navíc – tady jsem **DOMA**. Našel jsem ulici i tady, i když je jen jedna, našel jsem lidi i tady... nefotím „umění“, ani dokument (tady se snažím, ale pro dobrý dokument je třeba nejméně třicet let praxe, nadšení a štěstí), trochu fotím reportážní snímky, a potom do „rodinného alba“ – s tím, že rodinou jsou všichni spoluobčané. Ze zhruba 1500 lidí zde se nechtějí fotit dva. Taky mě někdy zvou na svatby, navázal jsem „družbu“ se sdružením *Jablůňka* – svými slovy: pomoc matek matkám. Coby kronikář fotím „Akce farnosti a kláštera a krajiny“. Rád bych upozornil a zdůraznil: Nejsem fotograf. Jen se zde pohybuji s fotoaparátem a pořizuji snímky. Nejsem kompetentní dávat si otázky jako: *Čím je pro tebe Jablonné (areál kláštera a baziliky, město a okolí) fotogenické? Jaké jsou jeho světlé a stinné stránky?* To mohou odpovědět odborníci.

Kdosi se mne zeptal: „*Shledáváš tu něco pro tebe a tvůj objektiv výjimečným? Fascinujícím?*“ Copak není vše „výjimečné“?

Pohybuji se víceméně po stejných místech a není to pro mne fádání, nezajímavé, okoukané. Objevují se zde stále nové věci... asi jsem trochu dítě a hodně dementní.

O severních Čechách se říká, že je to vykořeněný a duchovně zdevastovaný kraj – asi ano, když je tak zdevastovaná Evropa, možná celá planeta.

Jde to zachytit i objektivem fotoaparátu? – Není to výzva? A jako jsem básníkem začal, také jím končím: „*Snad se i vám přihodilo, když jste do rukou dostali knihu (známého) fotografa, že jste v ní hledali snímky, které by se týkaly přímo vás... chvíle tvé radosti, vzdechů, slz, posušku, pohledu, především toho, co jsme ze studu a bázně zatajili... skrytý hlas nám šeptá, že není možné, abychom nebyli v jeho fotografiích... co jsme sami nemohli nadlehčit a zvětšit, bylo zvětšeno pohledem člověka, který přes přetěžké břemeno daru je ve spojení s...*“

Pro pozorné čtenáře – několik kontrolních otázek:

Co (mne) pudí k tomu stále znovu se dívat a mačkat spoušť?

Vyfotil někdo někdy zázrak? Jde to? Lze na fotografii zachytit svědectví o Bohu a o jeho dobrotě, které dokáže dekodovat i nevěřící člověk? Jde vyfotit duchovní život a spiritualita místních lidí, kteří se v naprosté většině nehlásí k církvi?

Naleznete odpovědi na výstavě v Galerii Tempí? (Mladá Boleslav, 27. 4. až 28. 5. 2022)

fr. Šimon Karel Hlavatý OP

Foto: Fr. Šimon OP

Ze života Laického sdružení v Jablonném v Podještědí

Naše sdružení koncem roku 2021 oslavilo 30 roků od svého založení. Po splnění podmínek jsme v roce 1991 požádali provinciála otce Dominika Duku o zřízení našeho sdružení, a to při klášteře v Jablonném v Podještědí, ke kterému jsme měli velmi blízko. Do své duchovní péče nás přijal otec František Švercl jako náš řádový asistent a spolu s otcem Jindřichem Gaizlerem

Foto: Fr. Šimon OP

a sestrou Alenou Chromčákovou a Malvínou Černou nám vytvořili krásný duchovní, ale i lidský domov, který máme v klášteře dodnes.

V současné době má naše sdružení 9 členů, a to z Ústí nad Labem, České Lípy, Smržovky a Rynoltic. Představeným je Zdeněk Diego Ondřích, novicmistrem Viktor Petr Houdek, který je také členem Provinční rady laiků. Pravidelně se scházíme každou druhou sobotu v měsíci. Náš program začíná ranními chválami, modlitbou růžence a mší svatou. Po mši svaté máme přednášku, kterou vede otec Pavel, náš řádový asistent. Na každý rok spolu s otcem Pavlem vybíráme témata, která probíráme do větší hloubky, např. liturgie, Eucharistie, Krédo a letos Desatero a morálka vzhledem k situaci této doby. Po společné modlitbě polední hodinky a oběda pokračuje náš program. Setkání končíme litaniami ke sv. Zdislavě, zpěvem *Salve Regina* a *O lumen*. S našimi bratry a sestrami v klášteře spolupracujeme a pomáháme hlavně při zajišťování poutí. Děkujeme Bohu za naši duchovní dominikánskou rodinu. Svaté Zdislavě, která je patronkou našeho sdružení, za její ochranu.

Marie Klára Uhlířová

Chytit a nepustit

Foto: Arehiv Centra pro rodiny

Narodila jsem se v Liberci, v nenormální době normalizace. Tatínek byl přesvědčený komunist, do strany vstoupil během protifašistického odboje. Od malička nás vedl k tomu, že ohledně Boží existence musíme mít jasno. Tento názor musíme být schopni obhájit a také podle něho žít. Vlastně to vůbec nebyl špatný základ pozdější formace, jen s opačným znaménkem.

Nikdy jsem proto nevkročila do kostela, až v páté třídě na školním výletě v Jablonném v Podještědí. S úžasem, že tu krásu lze obdivovat i zevnitř, jsem hltila snad každé slovo našeho průvodce – staršího nená-

padného pána (prý z vedlejší fabriky), z něhož vyzářoval fascinující klid. Věnoval nám zhruba hodinu svého života. Nikdy potom jsem ho už neviděla. Až o 20 let později jsem na fotografii na hradeckém biskupství zahlédla povědomý obličej. Byl to on! P. František Antonín Švercl OP.

První návštěva kostela byla nezapomenutelná, kdo mě však zcela uchvátil, byla Paní Zdislava. Pamatuji si, jak tatínek nebyl (k mému překvapení) schopen sdílet moje nadšení, zejména, když jsem se ho snažila ujistit, že přece nemohla za to, že se narodila jako princezna – ale byla tááák hodná, že kdyby mohla, tak by určitě vstoupila do KSČ! Jenže ona tehdy ještě neexistovala!

Slýchávám v duchu ta slova, když vstoupím v Jablonném do kostela, a musím se (spolu s ní) smát. Každopádně mě tehdy chytila a už nepustila. Zbystřila jsem, kdykoli jsem zaslechla její jméno, tajně mávala, když jsme jeli kolem. Zhruba o deset let později jsem byla pokřtěna – pět dní po jejím svatořečení. Tři roky nato jsem vstoupila do dominikánského laikátu a když

mi představená při obléčce řekla, že odteď se budu jmenovat Zdislava, věděla jsem, že je to pravda – že to tak má být.

Už dávno nebydlím v Liberci, nemám tam už ani rodiče, ani rodný dům, ale v Jablonném jsem doma. Pobyla jsem tam i pár týdnů o prázdninách jako „výpomoc“. Mohu jen vřele doporučit. Ve skutečnosti se velmi rychle stanete součástí komunity bratří a sester tam žijících své povolání. Společně se modlíte, sdílíte a sloužíte. Čas tam běží svým vlastním tempem. Jednou chvátá – jindy se zastaví a dotkne vaší duše.

Přes den jste k dispozici příchozím a po večerní mši ještě rychle pečete koláče s ovocem z místní zahrady, aby k tomu společnému povídání bylo také co zakousnout.

Nevíte, kdo přijde, ale někdo určitě.

Dnes to ještě neví, ale třeba za dvacet let tu bude péct koláče...

*Dita Zdislava Králová
LSSD sv. Vojtěcha v Ústí nad Labem*

Foto: Archiv Centra pro rodiny

LSSD sv. Vojtěcha v Ústí nad Labem bylo obnoveno v devadesátých letech minulého století P. Filipem Antonínem Steinerem během jeho působení v ústeckém klášteře sv. Vojtěcha. Představenou byla zvolena Anna Marie Pražčáková, pamětnice jeho poválečné éry.

Do života slibně se rozrůstajícího mnogogeneračního sdružení (v klášteře vzniklo Centrum křesťanské kultury, které v úzké spolupráci s místní univerzitou pořádalo přednášky, debaty, koncerty, výstavy, divadelní představení, vzdělávací kurzy; vydávalo publikace) však negativně zasáhl nečekaný odchod bratří a následné pokusy o prodej objektu, který dnes už slouží jen k pronájmu kanceláří.

Počet členů je v současnosti redukován na existenční minimum a budoucnost sdružení je nejistá.

Servisní stanice pro rozbité duše

Foto: Archiv Centra pro rodiny

Nouzový dojezd

S člověkem je to občas jako s autem. Aby auto správně fungovalo, je potřeba se o něj starat v rámci preventivní údržby, s láskou ho opečovávat a když se rozbije, vzít ho do servisu. V rámci limitů této analogie není na rozdíl od člověka auto živou bytostí. Má jenom *materii*, pouze „tělo“. Kdežto bytí člověka společně tvoří duše a tělo. Pro opravy těla máme, s Boží pomocí, k dispozici lékaře a nemocnice. Na servis duše máme každý vlastní postup, můj návod k použití říká: Jablonné v Podještědí.

Do Jablonného v Podještědí jsem se dostala poprvé v roce 2020. Ten den pršelo a bylo pošmurno. Na vlakovém přejezdu, kde byl ostřejší sklon vozovky, jsme zadřeli podvozkem od auta, kterému varovně svítila už od Litomyšle kontrolka s olejem a potměšile vypovědělo službu jedno světlo. U hranatého komunistického prioru jsme odbočili k zelené bráně a čekali. O pár týdnů dříve maminka jednoho sem nově asignovaného kněze ono

místo označila za „díru“. V ten den, v danou chvíli bylo těžké tomuto názoru oponovat. Všechno bylo jaksi bezútěšné a skleslé. Tak jak nejtemnější se zdá noc k ránu, i v tomto případě se brzy rozbřeslo. A to na nejvíce paradoxním místě – ve ztemnělé chodbě kláštera – nás přivítal rozzářený představený a jeho dobrá nálada brzy nakazila i nás. Od té doby nás vítá skoro pokaždé, když se do Jablonného vracíme. A jako personifikace proslulého Svěrákova „vítacího typu“ má vždy stejně dobrou náladu, kterou předává svému okolí.

Preventivní údržba

Poslední léto, než se bazilika zavřela k rekonstrukci, jsem se rozhodla strávit v klášteře pár týdnů a učit se na státnice mezi hlídáním baziliky a prohlídkami. Přes den volnější režim a nedostatek rozptýlení měl být zárukou dostatečného prostoru pro studia. Tedy... než se srazil s mou averzí a schopností prokrastinace hodnou unuděného servisáka v pátek odpoledne. Prohlídky se natahovaly a výklad se nabízel i během hlídání baziliky, a to náhodným turistům, kteří mi, nic netuše, skončili ve spárech a styděli se odmítnout. Prohlídky v bazilice zahrnovaly všech sedm oltářů, jejich stručnou historii, sochy na nich umístěné a životní příběhy světců. Každý z vyobrazených velikánů dostal identický prostor, abych neovlivňovala návštěvníky svými vlastními preferencemi. Jedním z oltářů je růžencový oltář, který bazilice věnoval hrabě Clam-Gallas v roce 1732. Na něm je vyobrazena Panna Maria předávající růženec sv. Dominikovi a po stranách jsou sochy sv. Tomáše Akvinského a sv. Alberta Velikého. Na konci jedné z prohlídek, po mém – podotýkám – vyváženém výkladu, kdy ani jeden ze světců nedostal více či méně prostoru, prohlásil jeden z návštěvníků: „No, takže ten sv. Tomáš, to je taková superstar mezi světci, co?“ S tímto návštěvníkem nelze samozřejmě než souhlasit. A protože o nestrannosti mého výkladu nemůže být pochyb, mohlo se velmi dobře jednat o vzácný úkaz vlitého vědění.

Sv. Tomáš Akvinský je jistě nedílnou, neřku-li fundamentální součástí dominikánské spirituality. Seznámila jsem se s ním během svého katechumenátu, který vedli bratři dominikáni z Olomouce, a dali mi jej do základní povinné výbavy jako první dar. Vzájemné poznávání pokračovalo a stále pokračuje mimo jiné i v Jablonném,¹ kde jednak zůstává můj duchovní otec – tomista *par excellence* –, který mě často povzbuzuje vylepšeným pseudokarmelitánským jménem Alena Johanka od sv. Tomáše. A také další otec, se kterým spolu, v přísně tomistickém duchu, vedeme již od mé první návštěvy diskuzi na pokračování o separovaných substancích v duchu Tomášova „*Svornost je sjednocení vůlí, ne názorů*“ a řádového hesla *Veritas*. Dominikáni jsou často terčem žertů, a to právě pro slovní hříčku ve svém

názvu *psi Páně* a pro motto *Pravda*, že se ženou za pravdou jak lovecký pes a byli by s to ji uštvat. Je tomu tak. Pravda – věčná a neproměnná – je motorem rozhovorů, které nám oběma dovolují spolu zatím nesouhlasit, a přesto mít stejný cíl. Touha po skutečné Pravdě je druhé z dominikánských charismat, které jsem obdržela.

Poslední dar je nejkomplikovanější. Není to totiž nic vyčeneného ani nic plně uchopitelného. Skládá se z drobných dílků skládačky pozorovatele, který mezi místní jako krajánek přichází a zase odchází. Zčásti je mezi nimi, takže se před ním nestydí otevřít své nitro. Zčásti odjinud, aby byl schopen rozpoznat výjimečnost poznaného. Vztah mezi oběma komunitami, i mezi jednotlivci navzájem, se nese ve světle vzájemné lásky, úcty a respektu a funguje jako dobře sladěný motor. Každý klade potřeby druhého před své vlastní. Navíc v naprosto průzračné a bezelstné pokoře, přičemž ani neřeší, zda za některou z mnoha drobných úsluh dostane poděkování a uznání, či nikoli. Chování sester, které se po vzoru sv. Paní Zdislavy starají o centrum pro rodiny a příchozí poutníky, a jejich mateřská péče mi, po objevení dominikánské spirituality, pomohly objevit spiritualitu ženy. Ne ženy bojovnice osvobozující Orléans, ta je mi přirozeně vlastní. Ale skryté matky bez dětí, která utajena pohledům zahřívá a naplňuje něhou místa, která by jinak působila sterilně, a zpovzdálí nabízí teplo mateřské lásky. Posledním darem je poznání, že charisma Marie není vidět, a přesto se žena bez dětí může stát matkou mnohých.

Výše zmíněné „dary“ nejsou taxativním výčtem všeho, co jsem v Jablonném dostala. Na přímluvu sv. Paní Zdislavy přišly dvě svatby kamarádek a po nich i dvě miminka, vyléčil se nemocný kamarád a uzdravil se vztah se ztraceným přítelem. Sv. Paní Zdislava bedlivě bdí nad všemi, kdo se k ní utíkají, a jako přímluvkyně nemocných a rodin se za ně přimlouvá u Božího trůnu.

Generální oprava

Moje poslední návštěva v Jablonném se nesla v duchu servisní generálky. V rámci naší motoristické analogie se jednalo o stav, kdy se rozhoduje, zda stojí za to auto opravit, nebo ho rovnou poslat do šrotu. V duchovní a emoční krizi jsem se přikodrcala se skoro prázdnou nádrží sil. A setkala se se vším, co dává rozbitou duši dohromady: modlitbou, přátelstvím, tichem a prací. Začít ráno společně ranními chválami a půl hodinou rozjímání. Pokračovat prací k modlitbě v poledne a obědu v úzkém kruhu obou komunit. Pravidelné poobědové ztišení při prohlížení fotografií. Uzavřít den; večerní růženec, mše svatá, nešpory a pravidelná adorace. Adorace, která je železně zakotvená v programu komunity. Společně s přátelskými rozhovory a ro-

dinným prostředím. Vše, co potřebuje člověk, který se z ničeho nic ocitne ztracený v rozbouřeném oceánu světa a vlastního nitra. Jako by Bůh skrze mé bližní dal před svatostánkem dohromady rozbité kousky mě samé a zvedl mě heverem ze země.

Závěrem

Z Jablonného jsem po „generální opravě“ odjela zpátky k pracovním a osobním povinnostem do světa a všedního dne, jak jinak než autem. Posílena na duchu i na těle. S vědomím, že mám na světě místo, kam se mohu vrátit ve všech kolizích a těžkostech života. Je to vojenský lazaret, který přijímá raněné; servis pro dávno odepsaná auta; zahradnictví pro nalomené třtiny; klášter a obě komunity dominikánů jsou pro mě ztělesněná náruč Boha zde na zemi; svatí církve bojující; svatí církve vítězné.

Douška na závěr, na autě mám nálepku beránka od Konfraternity Kněží – adorátorů Ježíšovy Eucharistické Tváře, kterou mi dovezl přítel – kněz-adorátor z jejich setkání, které se konalo kde jinde než v Jablonném v Podještědí. Náhoda? Nemyslím si.

Alena Johanka Komolá

Pozn.

¹ Andělský učitel se k Jablonnému také váže díky nultému ročníku Letní školy Tomáše Akvinského, která zde v minulém roce odstartovala.

Foto: Archiv Centra pro rodiny

Letní škola Tomáše Akvinského

téma STVOŘENÍ

1.–5. srpna 2022 Tuchoměřice

Láká vás společné studium nauky a textů svatého Tomáše zaměřených na téma stvoření a hledání jejich významu pro život náš a dnešního světa? Bratři dominikáni vám prostřednictvím přednášek, workshopů, modlitby a diskuzí nabízí možnost společného hledání.

Získat více informací nebo se rovnou přihlásit můžete na:
<https://krystal.op.cz/letni-skola-tomase-akvinskeho/>

Proč potřebujeme „organizované náboženství“

K Bohu se můžu modlit kdekoli a milovat Boha a bližního můžu taky kdekoli. Proč se nemůžu jít modlit jen tak do lesa, na poušť nebo na pláž? Proč bych měl chodit do kostela? Nic moc mi to nedává, svět mi dává víc. V mém případě kostel nefunguje.

Celá vnější bohopocta je zaměřena především k tomu, aby měli lidé úctu k Bohu. Lidský afekt však ctí méně to, co je obecnější a co se méně odlišuje od jiných věcí. Více obdivuje a uctívá to, co je vznešenější. A proto existuje mezi lidmi zvyk, že se králové a vládcí, kteří mají být od poddaných ctěni, zdobí cennějšími oděvy a mají větší a hezčí obydlí. Proto bylo třeba stanovit zvláštní časy, dům, nádoby a služebníky, aby byl duch člověka veden k větší úctě k Bohu...

Bohopocta přihlíží ke dvojímu: k Bohu, který je uctíván, a k lidem, kteří uctívají. Bůh, který je uctíván, není spoután žádným tělesným místem, a proto kvůli němu nebylo nutno zhotovovat svatostánek nebo chrám. Lidé, kteří jej uctívají, však tělesní jsou a kvůli nim nějaký zvláštní svatostánek nebo chrám existovat k bohopoctě musí (STh I-II, q. 102, a. 4).

Pokud ti „chození do kostela nic nedává“, znamená to především, že nechápeš, proč se do kostela chodí. Do kostela chodíme, abychom chválili Boha. S uctíváním Boha to není jako se zábavou: nejde o to, něco dostat, ale něco

Foto: Archiv Centra pro rodiny

dát. Když jdu do kostela, není to jako když se jdu dívat na fotbal. Jít do kostela je jako jít *hrát* fotbal, něco dělat. A to něco je chválení Boha. Je to forma lásky, dávání. *Vz-dáváme* Bohu chválu, tj. dáváme mu své srdce, své sliby, touhy, naději, svou věrnost. Když ti chození do kostela „nic nedává“, je to proto, že ty nic nedáváš.

Do kostela bys měl chodit proto, abys měl příležitost dát sám sebe Bohu.

Svým způsobem je to jako se sexem: sobecký sex nemůže být zcela extatický; takový je jenom nesobecký sex. Sex ti dá něco extatického pouze v případě, že vydáš celé svoje já, jen když na sebe úplně zapomeš. To je nejhlubší tajemství života: najdeš ho, jen když ztratíš sám sebe.

Ne že by se chození do kostela podobalo sexu v tom smyslu, že by mělo zachvátit tvoje tělo nebo emoce. Ale má zachvátit tvoji vůli. „Zde jsem. Vezmi si mě. Dělej si se mnou, co chceš.“ To je „duchovní sex“.

Do kostela nechodíme proto, abychom unikli ze světa. Do kostela chodíme proto, abychom světu rozuměli. Posvátné doby a místa máme proto, aby nám připomínaly posvátnost všeho času a všech míst. Nadpřirozené a mimořádné nám připomíná nadpřirozenou hodnotu toho, co je řádné, běžné. Opouštíme svět a vstupujeme do kostela ne proto, že svět nestojí za nic, ale proto, že je velmi cenný. Chození do kostela zachraňuje svět. „Neboť Bůh

tak miloval svět, že dal svého jednorozeného Syna“ (Jan 3, 16). Milujeme svět, protože Bůh ho miluje.

V první sentenci Tomáš poukazuje na to, že Bůh nás stvořil jako bytosti hmotné i duchovní. Boha uráží, když ignorujeme to, co je materiální v nás (tělo) i mimo nás (např. zdi kostela).

V druhé sentenci sv. Tomáš říká, že věci nejlépe vnímáme pomocí kontrastu: život v kontrastu se smrtí, potěšení v kontrastu s bolestí, nadpřirozené v kontrastu s přirozeným, duchovní v kontrastu s hmotným – a naopak. Nejvyšší věci oceníme, jen když nám jsou vzácné. Proto je neděle jen jednou za sedm dní.

Když oblékáme kněze, soudce a krále do krásných a drahých rouch a máme pro ně honosná a nákladná místa (paláce, soudní budovy, kostely), není to výraz materialismu. Duchovní lásku a oddanost vyjadřujeme materiálním způsobem – jinak to nejde. Proto Bůh hmotu stvořil: aby zjevovala a vyjadřovala ducha.

Nechodíme do kostela proto, že Bůh je spoután hmotou, ale protože my jsme hmotní.

*Peter Kreeft, Practical theology,
Ignatius press, San Francisco 2014, s. 136,
přeložila SM. Krista Chládková OP*

Foto: Fr. Šimon OP

„Tvé srdce pronikne meč“

Postní doba je časem rozjímání o utrpení Ježíše a jeho matky. Ne nadarmo je v mnohých farnostech zvykem se celou postní dobu modlit jen bolestná tajemství růžence. K setkání s Pannou Marií pod křížem však je možné přistupovat i z jiného úhlu pohledu...

Svátek Panny Marie Bolestné sice spadá na téměř opačný konec roku, 15. září, ale úzce souvisí s postní dobou, vystihuje Mariin pohled na to, co si připomínáme po celou postní dobu a hlavně v jejím závěru. Při něm se může číst evangelium, které je součástí velkopátečních pašijí: to o setkání Marie a milovaného učedníka s právě ukřižovaným Ježíšem (Jan 19, 25–27), tedy jeden z aspektů pátého bolestného tajemství. Ale to není jediná možnost: tou druhou je Simeonova předpověď, že Ježíš bude „znamení, kterému se bude odporovat“, a srdce jeho matky „pronikne meč“ (Lk 2, 33–35), tedy čtvrté radostné tajemství – nebo spíš jeho nepřilíš radostná součást. Kněz tedy má na výběr mezi evangeliem o proctví nebo o jeho naplnění. Jak to s proctvími bývá, nemluví ani tak o popisu budoucích událostí, jak se budou jevit současníkům, ale spíše o jejich smyslu pro věčnost. Proto začněme od Simeonova proctví a toho, co nám říká o smyslu Mariiny přítomnosti pod křížem.

I když se při mši čte kratší úryvek, je dobré neztrácet ze zřetele kontext celé biblické perikopy, zde o „vedení Páně do Chrámu“ neboli „očišťování Panny Marie“, jak se tomuto svátku dříve říkalo. „Vvedení do Chrámu“ ukazuje na podrobenost Svaté rodiny Zákonu a konkrétní podoba jejich oběti na jejich zařazení mezi „chudé“, jak materiálně, tak hlavně „v duchu“, ve smyslu prvního blahoslavenství. Ale co „očišťování“ Neposkvrněné? Tak jako na sebe „nový Adam“ křtem v Jordánu vzal pokání za hříchy všech „Adamových synů“ a naznačil tak jejich budoucí vykoupění, vzala na sebe „nová Eva“ něco z kletby určené Evě: „Rozmnožím útrapy tvých těhotenství; v bolestech budeš rodit své děti, ale přece budeš toužit po muži, a on ti bude vládnout“ (Gn 3, 16). Touha po muži u Marie neobsahovala ani stín žádostivosti, proto pro ni nebylo těžké žít s Josefem v čistém svazku a být zcela poslušná jemu i svému Synu a jeho Otci. Podle tradice Maria při porodu netrpěla, na Eviných „útrapách těhotenství“ však měla účast dvěma způsoby. Tím prvním byla čtyřicetidenní „nečistota“, jen rituální, ne morální, ale stejně nesená ne za sebe, ale jen za druhé v projevu solidarity podobnému křtu Ježíše Janem Křtitelem. Ten druhý souvisí s jejím duchovním mateřstvím.

Známý obraz z dvanácté kapitoly knihy Zjevení se často vztahuje právě na Marii: „Pak se objevilo na nebi veliké znamení: žena oděná sluncem, s měsícem pod nohama a s korunou z dvanácti hvězd kolem hlavy. Byla v jiném stavu a křičela v bolestech a v mukách před porodem“ (Zj 12, 1–2). Pokud při porodu Ježíše netrpěla, proč ty bolesti a ta muka? Jedním vysvětlením je, že nejde jen o Marii, ale hlavně o Církev, která ve snaze nás „rodit“ hlásáním evangelia a svátostmi zažívá mnohé bolesti. Druhým je, že skutečně jde o Marii, matku „celého Krista“, a zde se nemluví o narození Hlavy, ale Těla, Církve. Kristovo vtělení je tím nejdůležitějším důvodem, proč je Maria „matkou Církve“, ale jsou i jiné, které souvisejí s naším tématem. Tím se dostáváme pod kříž.

Známá jsou Ježíšova slova k Marii a apoštolu Janovi stojícím pod křížem: „Ženo, to je tvůj syn.“ „To je tvá matka.“ Jakožto jediný přítomný apoštol Jan zastupuje celou Církev, která tak v něm dostává Marii za matku. To však není jediný pramen Mariina duchovního mateřství v příběhu Kristova umučení. Krátce poté následuje jeden z momentů, které teologové pokládají za zrod Církve: tak jako byla z Adamova žebra stvořena Eva, tak se z Ježíšova probodeného boku zrodila Církev. Ježíš to už necítil, jeho duše byla na cestě do podsvětí, ale Mariina účast na jeho utrpení trvala dál. Srd-

ce, které už nebilo v mrtvém těle Syna, nepřestalo být láskou spojeno se srdcem jeho matky.

Kateřina Sienská řekla, že Ježíše nemohly na kříži udržet hřeby, jen láska. Jeho fyzické utrpení bylo strašné, ale bylo ničím ve srovnání s bolestí lásky, s bolestí ze všech našich hříchů. My v důsledku dědičného hříchu nejsme schopni snést vědomí plné tíhy lidské bídy, a proto jsme před ním chráněni větší či menší necitlivostí. Ježíš ani Maria takové bariéry chránící proti bolesti (hlavně té z lásky) neměli, proto když nesli tíhu našich hříchů, museli trpět způsobem pro nás nepředstavitelným. Na druhou stranu ze stejných důvodů (prvotní hřích se jich ani v nejmenším nedotkl) měli pro nás nepředstavitelnou sílu právě tuto bolest snášet. U Ježíše navíc hrála roli jeho božská přirozenost – díky ní mohl svou obětí překlenout propast mezi Boží svatostí a jejím absolutním odmítnutím v hlubinách hříchu, a tak nás vykoupit a hříchy nám odpustit. To je jeden rozdíl. Druhý spočívá v tom, že Ježíš trpěl i fyzicky, zatímco Maria jen soucitem.

Maria k tomuto vykoupení nepřidala vůbec nic. Ježíš nás vykoupil sám, z pohledu dějin v jednom okamžiku, ale v okamžiku spojeném s věčností. Jeho oběť je nějak přítomná na věčnosti, proto si ji můžeme zpřítomňovat ve mši svaté. Odpuštění hříchů a spása jsou pro nás připraveny v nebi, ale přivlastnění si jejich plodů námi na zemi není samozřejmé. Tato milost sestupuje od jediného Prostředníka mezi lidmi a Bohem, od Hlavy k Tělu, resp. k jeho jednotlivým údům, ale v rámci Těla je zapotřebí další prostřednictví. V jistém smyslu se dá říci, že každá milost je svátostná – i kdyby nepřicházela přímo skrze svátosti, byla získána obětí, která se každodenně zpřítomňuje v Eucharistii. V jiném smyslu je prostřednictvím pro velkou část milostí naše spolupráce skrze modlitbu, půst a nesení kříže – to je jakoby „přistávací plochou“ pro milost. Ale i milosti, které mohou jako „vrtulník“ přistát i do nepřipravených srdcí, byly zprostředkovány něčí modlitbou a obětí. Zcela jedinečnou účastí na utrpení svého syna Maria dokonale zasloužila takové zprostředkování, resp. jedno jeho „patro“. I proto je v mystickém Těle „krkem“, který spojuje hlavu se zbytkem těla a skrze který přicházejí od Hlavy všechny milosti.

Někteří protestanti nám vyčítají, že na našich křížích bývá zobrazen Kristus, který přece už není na kříži, vždyť už vstal z mrtvých. Ježíš, vzkříšený z mrtvých, už opravdu neumírá, a podobně je zbavena jakéhokoli trápení i jeho matka, vzatá do nebe. Na druhou stranu sv. Pavel na tuto námitku podává jasnou odpověď: „kážeme Krista ukřížovaného“ (1 Kor 1, 23). On už netrpí, ale my v tomto slzavém údolí ano. Jeho oběť je nějak přítomná na věčnosti, proto si smíme a máme připomínat nejen ji jako celek, ale i jednotlivé aspekty, zejména ukřížování. „Kdo chce jít za mnou, zapři sám sebe,

Foto: Fr. Šimon OP

vezmi svůj kříž a následuj mě!“ (Mt 16, 24) Ježíš ukřižovaný pro nás není jen dárcem pokladu milostí, ale i vzorem a posilou v účasti na jeho kříži, které se nikdo z nás nevyhne. A také tím, kdo z našeho utrpení může udělat dar z lásky přinášený pro druhé. Ze stejného důvodu je dobré si připomínat vedle Ukřižovaného i Marii pod křížem, zvláště pokud se naše bolest podobá té její v tom, že nás nejvíc bolí utrpení druhých.

Nabízí se jedna námitka proti tomu, že by Ježíš a Maria už neměli trpět. Pokud peklo není prázdné, jak mohou při svém soucitu zůstat klidní? A víme, že teze o prázdném pekle je sice „nejkrásnější“, ale pořád herezí. Vybavuje se mi scéna z Lewisova Velkého rozvodu: duši manžela jistě svěťice pohltil démon, ale ona v klidu odtančila a andělé o ní zpívali: „Její radost jí nikdo nevezme.“ Není něco takového hříšné, ba přímo nelidské?

Zlo nemůže existovat samostatně v čisté podobě, vždy jen parazituje na nějakém dobru. Na absolutním dobru se však žádný parazit neudrží, v Bohu žádné zlo není a být nemůže a nekonečná blízkost s ním vylučuje jakékoli zlo, a s ním i jakékoli oslabení nekonečné radosti vycházející z „blaženého patření“. I když to z naší pozemské perspektivy tak nevypadá, z pohledu věčnosti má dobro nekonečně větší váhu než zlo. Bůh dokáže z každého zla vytěžit mnohem větší dobro, i kdyby to dobro z pohledu světa nijak oslnivě nevypadalo. Svědectví jednoho mučedníka nekonečně překoná zlobu stov-

ky jeho pronásledovatelů, a to ani není nutné, aby se některý z nich skrze jeho příklad obrátil – to by bylo další nesmírné vítězství dobra. Dokud nevidíme Boha tváří v tvář a zlo nás velmi citelně zasahuje, je těžké tomu věřit a v to doufat, ale pokud to dokážeme, můžeme každé naše trápení proměnit v semeno věčné slávy jako sv. Pavel: „Teď sice pro vás trpím, ale raduji se (z toho), protože tím na svém těle doplňuji to, co zbývá vytrpět (do plné míry) Kristových útrap; (má z toho prospěch) jeho tělo, to je církev“ (Kol 1, 24). Kdo v tom všem vytrvá až do konce, vejde do radosti svého Pána.

Co říci závěrem? Můžeme toto pojednání shrnout ve třech bodech, ve třech důvodech k naději. Za první, Maria je naše matka a současně vzor v nesení kříže, zejména toho spočívajícího v utrpení druhých, takže si v trápení můžeme být jistí, že ona nám v tom pomáhá jako svým dětem. Za druhé, dobro je nekonečně silnější než zlo, i když jak to je možné, bude vidět až z nebeského nadhledu. Za třetí, utrpení znamená příležitost k utrpení z lásky, a tím pádem k cestě ke slávě vzkříšení skrze účast na Kristově kříži a na Mariině soucitu pod ním. I když to tak nemusí vypadat, stojí to za to!

fr. Václav Veselský OP

Setkání formátorů LSsD 2022

Provinciální rada LSsD zve všechny členy, především však představené a novicmistry místních sdružení, na formační setkání LSsD.

Místo:	sv. Hostýn, poutní dům č. 3
Termín:	13. až 15. května 2022
Zahájení:	pátek 13. května, 18 h
Ukončení:	neděle 15. května, cca 13 h

Téma setkání: Autorita v Církvi

Přednášející: fr. Damián Němec OP, PhDr. Kateřina Houdková

Ubytování:

- jednolůžkové, dvoulůžkové a třílůžkové pokoje s vlastním sociálním zařízením
- plná penze
- kuchyňka na patře
- ubytování v pátek od 13 do 18 h

Předpokládaná cena za celý pobyt včetně stravy:

- Jednolůžkový pokoj: 1600 Kč/osoba
- Dvou nebo třílůžkový pokoj: 1500 Kč/osoba

Platba:

- Záloha 500 Kč na účet 268 154 211/0300, VS 2205
- Doplátek v hotovosti na místě

Výjezd autem a parkování:

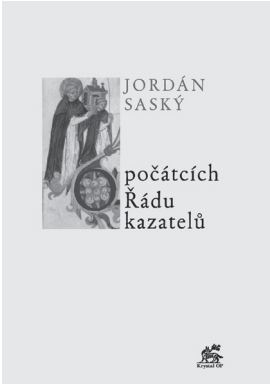
Pro účastníky je možné obstarat povolení k výjezdu a k parkování na Hostýně. Avšak vzhledem k tomu, že na Hostýně bude probíhat výstavba nové silnice, je žádoucí počet aut co nejvíce omezit. Je možné se také dopravit z Bystřice pod Hostýnem autobusem MHD nebo si domluvit odvoz některým z motorizovaných účastníků.

Přihlášky:

- Přihlášky posílejte na e-mail machacik@volny.cz, uzávěrka přihlášek je 30. dubna.
- Do přihlášky uveďte jméno, příjmení, adresu, funkci v MS.
- Na místě pak bude třeba doplnit datum narození a číslo OP.
- Přednost mají novicmistry a představení.
- Ostatní členové do počtu rezervované ubytovací kapacity.
- Do přihlášky uveďte, chcete-li být s někým konkrétním na dvou nebo třílůžkovém pokoji, abychom usnadnili rozdělení do pokojů.
- Napište, zda chcete přijet autem a máte volné místo, abyste vzali někoho dalšího, případně že potřebujete svězt nebo už jste s někým dohodnutí, kdo vás vezme autem.
- Bude zde také možnost zúčastnit se pouze sobotního programu, bez ubytování a stravy; v tom případě stačí jen přihláška bez zálohy.

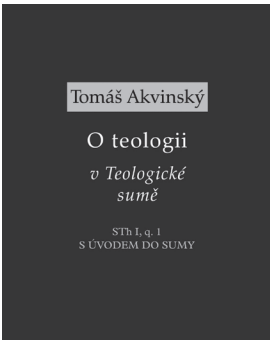
Z nabídky nakladatelství Krystal OP

Jordán Saský: O počátcích Řádu kazatelů

Autentické svědectví druhého magistra Řádu bratří kazatelů nás zavádí do první třetiny 13. století, kdy byly pokládány základní opěrné pilíře vznikajícího dominikánského řádu. Kniha v sobě snoubí hagiografické prvky odkazující na život svatého Dominika s až „kronikářsky“ pojatým pojednáním o dějinách řádu.

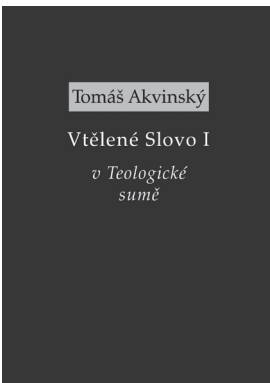
brož., 73 str., 105 Kč

Tomáš Akvinský: O teologii v Teologické sumě S úvodem do Sumy

První otázka Teologické sumy (Sth I, q. 1), v níž se Tomáš zaměřuje na samotnou teologii, tedy na disciplínu, která je pro Teologickou sumu stěžejní. Největší část otázky zaujímají články spojené s konceptem teologie jako vědy a moudrosti. Dále Tomáš pojednává o jazyku teologie a roli Písma svatého v teologickém bádání. Překlad, úvodní studie a poznámky Tomáš Machula.

brož., 84 str., 105 Kč

Tomáš Akvinský: Vtělené Slovo I v Teologické sumě

Šest úvodních christologických otázek, jimiž začíná třetí část Teologické sumy (Sth III, q. 1–6). Tomáš zde zaměřuje pozornost na tajemství vtěleného Slova, osvětluje otázku vhodnosti vtělení Boha, způsob jednoty božství a lidství ve vtělení, otázku subjektu přijetí a přijaté přirozenosti a řádu přijetí. Překlad, úvodní studie a poznámky fr. Metoděj Němec OP.

brož., 160 s., 210 Kč

<https://krystal.op.cz>
facebook.com/KrystalOp

Co by vás ještě mohlo zajímat:

- O Třech ve třech. Podcast o víře a životě z ní
<https://open.spotify.com/show/4uN1N9epzyQSEorZezq8QN>
- Zuzana Matisovská: Jablonné v Podještědí (Letní punkta) [QR kód]
<https://open.spotify.com/episode/7jdgZ3KW6A9FmOyIK76Fly>
- dominikánský blog: Zprávy z Ukrajiny | <https://op.cz/blog/>
- záznam přednášek stálého studia | O čem bys kázal | Svatojilské rekollece
https://www.youtube.com/channel/UCXgghtPJapWwLM_r6zKJXOW
- cyklus olomouckých dominikánů „Boží Slovo však spoutáno není...!“
<https://www.youtube.com/channel/UCFhR5Lpg6ukDbTQhOP7fIaQ>
- Dominikánská 8 – informace o programech, záznamy akcí
<http://www.dominikanska8.cz/>
<https://www.youtube.com/channel/UCsffFbYumKjs71MwYZ52BQ>
<https://soundcloud.com/dominikanska8>
- novinky našeho knihkupectví Oliva | <http://www.oliva.op.cz/>
- knižní salóny nakladatelství Krystal OP | <https://krystal.op.cz/poslechnete-si/>
- Letní škola Tomáše Akvinského | <https://krystal.op.cz/letni-skola-tomase-akvinského/>

OPusculum

Časopis české dominikánské rodiny

Vydává Kazatelské středisko České dominikánské provincie

Redakce

e-mail: opusculum@op.cz

Fr. Gabriel Malich OP (gabriel@op.cz)

S. Marie Pitterová OP (monialesop@volny.cz)

SM. Guzmána Valentová OP (guzmana@dominikanka.cz)

Lenka Bernadetta Nezbedová (Nezlenka@seznam.cz)

Jiří Reginald Machačík (machacik@volny.cz)

Jan Jáchym Beneš (jachym@op.cz)

Fotografie na obálce:

1. a 2. s. | Foto: Archiv Centra pro rodiny

3. s. | © Tobiáš Kučera

Bankovní spojení pro dary: č. účtu: 268154211/0300 v.s.: 290

Uzávěrka příštího čísla: 15. 5. 2022

<http://opusculum.op.cz>

LETNÍ ŠKOLA
TOMÁŠE AKVINSKÉHO

STVOŘENÍ

1. – 5. 8. 2022

Tuchoměřice

přihlášení a více informací na
www.krystal.op.cz

společné studium nauky
a textů svatého Tomáše
zaměřených na téma
stvoření a hledání
jejich významu
pro život náš
a dnešního
světa

Pořádá Česká dominikánská provincie
a nakladatelství Krystal OP

Z obsahu

Generální oprava baziliky v Jablonném v Podještědí

Centrum pro rodiny svaté Zdislavy

Sestry dominikánky a roubenka v Jablonném

Dominikánští laici a svatá Zdislava

„Tvé srdce pronikne meč“

Setkání formátorů LSSD 2022

Letní škola Tomáše Akvinského

<http://opusculum.op.cz>

Adresa redakce:

OPusculum

Klášter dominikánů Praha

Husova 234/8, 110 00 Praha 1 – Staré Město

e-mail: opusculum@op.cz

Výtisk zdarma. Distribuce za cenu poštovního a balného. Objednávky na adrese redakce.